

N°. 15.

Sestdeenâ, 8. (20.) April

1872.

Malta par gabbu: Mahjas weefis 1 rubl., passet nauda 60 lap.

Rahditajs.

Cefschemmes sinnas. No Rihgas: Rihgâ waffaras darbi eefahl, — Latw. teateris, — islohleschana. No Belgawas: Latw. beedriba eetaifahs. No Pechterburgas: lauschu tehti, — skuntes mahlderis Suhn. No Jaltas: Keiserista familija cereisofuse. No Widdus-Wijas: turrenes tautu negantiba.

Ahrsemmes sinnas. No Mahjemmes: runnas-beena spreesch pahz floblahm, — pateiziba Bismarkam par jaunu slohl. lill. No Franzijas: pahz slohlu buhschanu, — jidnischanahs ar garrigneelem mahjibas deht. No Londones: sletkawa fohds. No Kumanijas: firsst gribb atfahtees no waid. No Spanijas: dumpofchanahs. No Melittas: pahz dumpineelem. Jaunalahs sinnas.

Rahds wahrds nar Rihgas Sakslaula stinneelu nammu, to fauz: „Natur-Heilanstalt.“ Sirgs un jachtneks. Muhlbu buhschana 18. gabdufinteni. Kur irr cefschemme? Grammatu sinna. Rihgas Latw. labdarrischanas beedriba. Rihgas Latw. beedr. Rihgas Latweeschu labdarrischanas beedribas islohleschana 2tra April f. g.

Peelikkumâ. Mafferabe. Râ mescha fargam gahjis. Diwi aultsumi. Tehwischi. Rektinu usbohshana.

Cefschemmes sinnas.

No Rihgas. Lihds ar Merza beigahm un Aprika eefahkumu muhsu pilssehta ar katru deenu wairat atmett seemas meegu un dohdahs pee waffaras darbeem. Leelakais darba plazzis mums irr daugawa un kad ta sawu seemas-tiltu no-ahrdijuse, tad eefahkabs zittada dsihwe. Seemas tilts schoreis no-ahrdijahs bes kahdas peeminnamas leelas skahdes un bes breefmahm un taggad muhsu mihtee weefi un tuhstoscheem darba- un maises beweji, tee fuggi, mihligt fweiznadami, pahrnahl un fahl muhsu daugawu pildihht. Lai nu schim brihscham gan rettais ween to atwedd lihds — kâ filkes, fahli ic. — un leelaka dalka atnahl ar tulschu wehderu, kahrodami no muhsu magasinahm to pildihht, tad tomehr tee irr mums miht un patihkami weefi. So fur tad mehs lai leekam sawu prezzi, to paschi newarram patchreht un tur nemfim sawas waijadfibas, kas mums schè ne-aug

wis un tomehr waijadfigas? Un to tad darrifim ar saweem linneem, to til dauds audfina muhsu semkohpeji, fur to labbibu, kam wairs naw ruhmes muhsu flehtis, bet kas sakranta laula-schuhndos? Lai wedd scho pahreju prezzi probjam tur, fur ta jo waijadfiga un atwedd muhsu semkohpejeem naudu, mums pilssehtneelem pelau zaur andeli un darba- laudim baggatu maises pelau ar darbu. — Urri us waffaras preeelem teel jau itt stipri dohmahts: apfahrtejee mahju fainneeki Ahgelskalmâ, Sakslaula ic. aizina waffaras weefus, teem labbus waffaras kohretelus peefohlidami, un tee dampfuggi Omnibus un Adleris jau itdeen brauz us Bilderlau, Majoreem, Dubbelteem un us Slohku, ta ka pilssehtneeki jau itt weegli warr turp aishraukt sawus waffaras dsihwoltus apfattiht un pohst ic. Ta nu us wiffadu wihs effam gattawi mihto waffaru apfweiznahht, — lai Deews ween dohd, ka ta buhtu weffeliga un augliga!

— Ar Latweeschu teateri schinnî seemâ gan knappi gahjis, tapehz nu taggad, kad tee waffas laiki drihs beigsees, paschâ leeldeena peedfihwofim diwus. Birma leeldeena, kâ jau isfluddinaschana lassijam, rahdihs tahdu, to fauz „Wiltiba un mihlestita“ un treschâ leeldeena „Ruhkiti.“ Birma fagattawojis G. Pander kungs, kas to eenahlamu gribb bruhseht preeesch sawas tahlakmahzischanahs un ohtru A. D. par labbu kahdam fahirguscham, kas ar to pelau gribb eet ahstetees weffelibas awotôs. Tad nu abbahm labdarrigs mehrkis.

Wehl no Rihgas. Rihgas Latweeschu labdarrischanas beedriba tai 2tra April sawu islohleschana noturreja pehz sinnamas kahrtas. Bija pa-

wiffam pahrdohstas kahdas 12,246 lohses, 20 kap. gabballa, ta, ka pehz schi flaita cenahfufchi 2449 rubli 20 kap. Bet tad nu wiffas tehreschanas turklaht flaidri wehl naw sinnomas, tad to pilnigu rehlinu pahre to dohfin us preekschu.

No Zelgawas. Urri te cetaisahs jauna Latweeschu beedriba, us tahdu paschu wihfi ka Ribga un sawus likkumus jau sagattawojuse, ko augstai waldischanai us apstiprinaschanu preekschâ list.

No Pehterburgas. Pehterburga — ka awises daudfina — arr cetaisijufchi lauschu kehki. Lihbschim tur jau bijufchi diwi birgeru kehki, kas arr' gandrihs us tahdu paschu wihfi cetaisiti. Schee birgeru kehki pehrn April mehnesi ar Leelfirsteenes Helenas Pawlownas palihdsibu cetaisiti, lai nabbagateem laudihm par lehtu maksu buhtu dabbujama prifcha un wesseliga barriba. Schinnis kehkos teefstipri us spohdribu raudsihts un ka wifs buhtu labs un patihkams un abbi schee kehki bij cetaisiti tuhwu pee leelahm floblahm, lai nabbagaki studenti un krohna-deenestneeki tohs warretu safneegt. Te par 18 kapeikahm dabbu kretu porzionu suppes ar labbu gabbalu gaffas un wehl ohtru porzionu gaffas ehdeena, woi nu zeppet, wahritu galku ic. ar dahrsa faknehm. Diw' reis pa neddetu, swehtdeenâ un zertortdeenâ bes ta wehl leelu gabbalu pihraga klaht, par to paschu maksu. Katra zitta deenâ gabbals pihraga ihpaschi makfa 3 kap. Glahse kassejas ar diweem gabbalineem zuffura un krehjumu, makfa 4 kap. — Tas naw fazzihst, woi tai lauschu-kehki ehdeens til pat makfa ka birgeru kehkos, jeb wai masak.

No Pehterburgas. Pehterburgas Wahz awises lassam, ka keiseriska akademija skunstes leetu israhdischanas sablé effoht redsamas diwas bildes, kas turramas par schahs istabas flaitakahm pehrlehm. Weena no schahm bildehm israhdoht flim mu behrnu un ohtra, ka behrni ar kalli spehlejahs. Wehl effoht no ta pascha mahldera weena leela bilde, kas israhda Tschiganu, tahs diwas, prohti, ohtra un trescha bilde peederroht augstam Leelfirstam Krohnamantineekam. Bet skunstes darbs pee schahm bildehm effoht til leels, ka wairs leelaku newarroht wehletees, — wifs tur wirfu parahdotees ne mas ka mahlehts, bet ka dshws un dabbigs. Schahs bildes effoht mahlejis Widsemneeks, Madlenas floblmeisters Huhna dehs Kahrlis Huhn, kas taggad Keisera mahlderi akademija par profesori eezelts. Pahre scho leelo skunstes mahlderi jau agrat arr effam sinnojufchi, ka winsch Parihse Keisera Napoleona familijai simefchanas skunsti mahzijas. Winsch pats sawu pirmo mahzibu dabbujis Pehterburgas akademija un taggad palizjis par til islawetu wihru.

No Saltas, Krimma, sinno pahre to, ka augsta Keisera familija tur eereisojuse un tikluse fanemta. 21ma Merz preeksch gaismas pa telegrafu no Doffas sinna atskrehjuse Saltâ, pasluddinadama, ka Keisera familija walkara pulst. 8 no Doffas is-

braukuse. Tadeht no pascha rihta jau pilssehta puschlojufchs swehtku gresnumâ un eedsihwotaji pulkeem fastahjufchees pee ohstas tilta augstohs weefus gaidami. Laits bijis ka pascha waffara jauks un ehnâ 16 grabdus siltums. Pulsten 1 dampfuggis „Leelfirsteene Olga“ ar teem gaiditeem augsteem weefceem no dampfugga „Leelfirsta Konstantin“ pawadidhts, jau bijis redsams ais Liwadijas kalneem un pufstundu wehlat fuggi enkurus ismettufchi Saltas ohstas preekschâ un reisneeki ar zittu masak gresni puschkotu fuggi tad eebraufufchi paschi ohsta. Keisers no pilssehtas eedsihwotajeem laipnigi fanehmis pretti nestu sabl' un maisi un tad wiffa familija no flannas uhrasfleegschanas pawaddita, aisbrauza tuhlin us Liwadiju. Walkara wiffa pilssehta flaiti uggunota.

No Widdus-Asijas sinno, ka tas lihdschimnigs Kreewijas naidneeks Tschivas Kahns — par ko jau reisu reisahm agrat effam stahstijufchi. — wiffus sawangotohs Kreewus effoht palaidis swabbadus. Turklaht tas pats Kahns effoht fohlizis Kreewijas kohpmanneem swabbadu andeli nowehleht winna semme un ka buhschoht winnu karrawanas apfargah. — Schahda sinna gan labbi flann un tad teefa ween, tad jau warr noprast, ka wairs newaijadschs ar teem meschaineem plehstees. Wehl labbaka schi sinna buhtu, ja ta arri warretu apgalwoht, ka meers buhschoht pastahwigs. To gan warr tizzeht, ka Kahns ustizzigi meeru sohla, bet winnam pascham ween naw wis tas spehts, pehz sawa prahta darriht. Ta tas jau bij zittureis ar Schamilu Kaukasija. Schamilam muhsu augsta waldischana meeru un fatizzibu peedahwaja tahdu, ka winsch labbaku wairs newarreja wehletees. Bet Schamils atteizis, ka winsch to labbumu wiffu gan labbi redsoht un faprohtoht, — bet to winsch arri sinnoht, ka no ta azzumirka, kad winsch ar Kreewiju meeru derreschoht, wiffas norunnas un notaischanas paliktu tufschas un isnihzinatas. Winnu winna tauta tadeht ween effoht iswehlejuse un tadeht winnam palihdsoht, lai ar Kreeweem karro. Bet til ko winsch ar Kreeweem faderretohs, tad tuhlin tiktu zits wadons iswehlehts un wiffas norunnas winnu starpa paliktu par neeku. Lai nu gan Tschihweeschu buhschana naw tahda, tomehr arr ne mas naw labbaka. Us laupischanu un warrasdarbeem winni tapat pawerufchees, ka wiffas zittas tahs meschaine tautas Widdus-Asija. Kad winnas to baidijufchas, ka winnu kaiminam leelaka spehja pee rohtas, tad winni turahs meerigi; bet til ka to dabbutu pehreenu aismirufufchi, tad dohdahs atkal tam wirfu, jeb zittus laupitajus aistahw. Til tad, kad tahdu reis winnu Kahni paliks til spehzigi, ka spehs sawus pawalstneelus sawaldiht, tad laitam buhs meers Widdus-Asija.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Wahzsemmes runnas wihru sapulze taggad spreesch pahre lauschu apgais-

moschanu tiffufchi gahdaht. Tapeh; ihpafchi jagahdajohht pahr ffohlahm, pahr labbu ffohlahs mahzibu, freetneem ffohlotajeem un labbi mahziteem ffohlu usraugeem, kas wiffas ffohlahs waijadfibas pareisi atfihst un proht fagahdaht; tapat arri waijagohht ffohlotajeem lohni, fur waijadfigs, pawairoht, fa lai tee scho darbu warr strahdaht ar preeku un ne ar nopuhfchanu. — Ka libds schim, kamehr ffohlahs garigneeku usraudsfinafchanâ stahweja, ar mahzibu flifti gahjis, to warr saprast no ta, fa schinnis deenâs walsts-kanzlerim firstam Bismarkam peesubtitas adreses jeb pateizibas raffti no wiffahm Wahzsemmes daffahm, arri no Englandes, Italijas un Schweizijas, ar to tam pateizibu dohd par to jaunu ffohlu liffumu; katrai adressei paraffti bijufchi pa fimteem, ir libds tuhstotam un wiffwairaf no kattoleem. Pat no Fuldas pilssehtas, fur kattoku bifkapi fawas konferenzes noturr, rafftijufchi firstam Bismarkam tâ: „Uppaffschrafftijufchees Fuldas birgeri, daschadahm tizzibu fabeedribahm peederrigi, schinni brihdi, kad Wahzijas bifkapi tē fapulzejufchees us konferenzi, fpreesdami pahr to ffohlahs usraudsifchanas liffumu, newarram nozeestees, Jums firnigi pateiltees par to lohti waijadfigu liffumu, fo effat isderufchi. Lai Deems dohd Jums wehl ilgi haudihht tohs augtus no Suhfu darba, fo effat pastrahdajufchi Wahzsemmei par gohdu un preefch garra atfwabbinafchanas.“ — Bismarks Slehsesechem us tahda raffta atbildejis, fa winsch ihpafchi pahr to preezajotees, fa arri leels pulks turrenes kattoku to patlabban isfluddinatu liffumu atfinnufchi par derrigu un waijadfigu. „Kas to falla, fa Pruhfija laudihm ta dahrgaka manta, tizziba, teelohht pohstita, tizzibas brihwiba masinata un basnizas ihstas teefas aistiktas, tas apmello muhsu augsta fehmina waldischanu. Suhf un tee, kas to liffumu tapat lâ Suhf, par labbu atfinnufchi, darifat waldischanai un basnizai labbi, ja tahdeem melotajeem winnu alloschanas peerahdiseet un teem mahziseet pateefibai peekertees.“ — Zitta sinna stahsta, fa Fuldas bifkaps buhschoht ganna-grahmatu isfluddinaht, zaur fo tas isteifchoht, fa dwehseku ganna ammata darrifchanas arri pehz ta ffohlahs usraudsifchanas liffuma pasluddinafchanas paleekohht tahs paschas, kas bijufchas agral. — No Hannoveres sinno, fa tur ihpafchi starp wezzeem frohna-deenestneekem wehl dauds dauds stahwoht us wezza fehmina pufsi un tur til warroht jaunai waldischanai fo par spihhti darrihht, tur to darroht, gohdu un kaunu aismirdami. Pat basnizâ, kad aisluhgshanu turroht par augsto semmes-waldischanu, tee ne gribbedami kleppojohht, ar kahjahm dihschajohht, deggonu schnauzohht un tâ wehl zittabi ehmojotees. Ar tahdu patgalwibu waldischanai tal newarroht ne fo stahdeht, bet paschi few gan. — Bija isdaudsinahts, fa Baireeschu fehniensch prezzejohht pehz Pruhfchu printfcha Fridrich Kahrla wezzafahs meitas un fa winna pawalstneekem tas nepatihkohht, fa winnu fehniensch neprezzohht kattoleeti,

bet protestanteeti; taggad raffta, fa ne Pruhfchu fehniensch nedf kahds zits no winna familijas pahr to fo sinnoht.

No Franzijas. Kahds Frantschu raffstneeks pahr taggabeju Franzijas buhschanu raffta tâ: Ko Pruhfchi schoreis tē Franzijâ pee semmes gahsufchi, tas bij tee Bonaparti, Jesuiti un preesteriba. Lai tee guff garr semmi, tee teel fifti, lai tohs arr leel fur liffdami. Franzija patte til irr eewainota ween, lai to dseedinajam ar to, fa tai jaunu garru eepuhfcham. Tas jau fenn sinnams, fa muhsu mahziba til Jesuitu rohlâs ween irr, — to waijaga beigt! Bet lâ tas warr zittabi palift, kad pahrwehrtifchanu atlauf teem, kas no tahs negribb sinnaht? Jau 40 gaddi kamehr Franzijâ Jesuiti warru dabbuja un mahzibas gaismu apflahpeja. Lai bifkaps walda basnizâ, ta irr winna daffa un darrifchana; bet ja tam teel ta warra atdohta, zilwefus audfinaht, fa tee buhtu derrigi fawâ dshwe, tad ta derriga buhschana teel isnihzinata. — Basniza laudis wehl us weenu pufsi un dshwes buhschana us ohtru pufsi, itt lâ diwi firgi buhtu aisjubgti preefchâ, kas to lai farausta. Abbas buhschanas ne kad nefaderrehs, to jau pahwests patf apleezinajis. Kas taggad bifkapeem usdohd augstato warru pahr ffohlahm, tas Franzijai aisleeds dshitees pehz atfifchanas un to nolcel blakkam deen-widdus Amerikas tumfahm tau-tahm, tas pafauj wirsrohku par winnu paturreht Wahzsemmei, kas ne kad wairs nelohzifees sem Mohmeeschu preefteru jubga u. t. pr. Tadeht, kamehr Franzija schinni zeffâ paleel, winnas pohsts ne weenu deenu neteel aiskawehts. Suhf warreet pahwesta bauflibai par patifchanu pohstâ eet, kad jums patihht, til isfakkat ween to flaidri, — ne weens jums tohs tâ panahftus palma-sarrus nefahrohs atnemt; jo tizzeet man, preefch tahdas buhschanas pa welti ween tehrejat fawu pehdejo saldatu un fawu pehdejo grassfi; juhs taf pasaufei ne-usfpeedifat tizzeht weena zilwefa nemaldibu un prahtha gaismas wehrdribu u. t. pr. Zitta awise stahsta, fa Lawales bifkaps islaidis un apstiprinajis to sinnu, fa pee Pontmain nefenn debbefsfehnineene parahdijufchs fchetreem behrneem, diweem puifeneem un diwahm meitenehm, kad tee us ffohlu gahjufchi. Tee redsejufchi debbefsfehnineeni gaisâ libdinajotees un pee winnas kahjahm bijis attihts rullis, fur eelfchâ laffami tee wahrdi: „Luhdseet, manni behrni, mans dehs leekahs peeluhgtees.“ Laufchu pulks, kas ap teem behrneem fapulzejees un kam fchee to parahdischanu teifufchi, mettufchees zeffôs un paschi gan ne fo neredsedami, dseedajufchi Mahrias teifchanas-dseefmu un daschas zittas garrigas dseefmas. Trihs stundas no weetas tee pee schahs parahdischanas sabijufchi. — Gan nu newarram wehl galwoht, woi fchi sinna pateefa, jo eenais starp garrigu un laizigu waldischanu irr leels, tomehr tas jau sinnams, fa katra parteja fawu warru gribbedama paturreht, ferrahs pee tahdeem eeroh-

tscheem, kas winnai pee rohtas un tee isdemigakee rahdabs preeksch uswarreschanas. — Taggadeja Franzijas waldischana gan arri, la saprasdama un eespehdama, pahf skohlahm un mahzibu gabda un pawehl, la behrnus, kas wehl naw 11 gaddus wezzi, nebuhs pee fabriku darbeem subht, un nabbageem dohd brihwskohlas. Parihse pat, la irr zittas pilssehtas, zaur to karru un zaur to, la dauds kommunisti us kolonijahm teef atsdshiti, dauds behrni, kas pa eelahm dsihwodami, palaidiba un besdeewiba mahzabs, preeksch teem wisseem gribb gabdabt nabbagu nammus un skohlas. Ta tur wehl dauds, dauds wainas, to abrsieht. Wezzajam Tjehram, gribbedamam walbineeka gohdu patureht, ar to wissu raischu deesgan un tadeht dohmajoht atkal tautas sapulzi usrunnaht, lai wehloht wehl naudu paleeneht, la jo drihsat warretu karru parradus aismakfaht. Parradus taifht naw ne kahds patihkams darbs zilwelam, kas gohdu proht.

No Londones sinno, la tas jaunellis D' Connor, kas kehneenes dsihwibu apdraudeja ar nahwes eeroh-tscheem, effoht no swehrinato teefas noteefahs us tahda fohda, la tam buhs dabbuht 20 zirteenus ar pahragu un weenu weffelu gaddu nodshwoht pahmahzichanas-nammâ pee grubta darba.

No Rumanijas. Ra jau agrak reisu reisahm, ta arri taggad awises atkal daudsina sinno, no la newarr sinnaht, woi to tizzeht woi netizzeht. Daudsina to, la walditajs firsts buhschoht aiseet prohjam un no waldischanas atkaphtees un til tad ween atkal waldischanu patureht, kad ministeri peenem-schoht wissus tohs likkumus, to winsch par labbu atsinnis. Ar sultanu un tapat ar Wahzsemmes, Englandes un Italijas waldischanahm winsch pah to wissu jau effoht weenâ prahâ, lai fajulshanas ne-izzeltahs pehzak, kad winsch waldischanai atfaz-zitahs. Us tahdu wihsî Rumanija atkal tiltu dalita us diwahm dakkahm, un Turku sultans dabbutu maiftees winnu eefschigâs darrishchanas.

No Spanijas. Lai gan turrenes sinnaht tahds eeraddums teift, la meera tur effoht deesgan, tomehr ta naw wis. No wissahm puffedm un no wisseem apgabaleem sinno, la Karlistu barri tur parahdotees; tee irr tahdi, kas Don Karlosu gribb par kehniaw. Tee pehz wezza eeradduma turr' tahdu nerrestibas-karru, tohs waldischanas pulkus, kas winnus dsenna, gribbedami peekauseht un schee arr wehl ne kad ne-effoht winnus panaktschi. Schee laupitaji eefaktschi dselsu-zekka reisneekem uskrist un tohs islaupiht. Jau wairak reises taggad tas notizzis ir paschas Madrides tuhwmâ. Laupitaji mehds zekkam fleedes isnemt un tad, sinnaht, waggoni newarr tilt us preekschu un scheem rasbaineekeem laiks reisneekus isplindereht. Wan nu newarroht dohmaht, la schee barri waldischanu apgahst-schoht, bet tee til to padarra, la waldischana un karru-spehks ne kad neteef pee ihstena meera.

No Mexikas. Taggadejas sinnas no turrenes

daudsina, la wissâ tai republikâ waldoht fajulshana ween. Kur ween naw waldischanas karru-spehks tuhwu, tur ne weens newarr buht drohschs par sawu dsihwibu un sawu mantu. Tadeht rekruschî weenadi teef nemti un waldischanai armija wairojahs. Awises scheshlojahs, la semmes-kohpschana un wissa semme zaur to breefmigi zeefchoht. Waldischana gan zerre prettineekus pahrspeht, bet kad eefschigu meeru panahks, to ne la wehl newarr noredseht. Dumpineeki naw wis wissî weenâ pullâ, bet schinnis un tannis walst-dakkas un teem tadeht katreem jalaisch saws ihpafchs karru-pulks wirsî. Daschureis arri ta notizzis, la waldischanas isfuhtita karru-spehka wirneeks ar wissu sawu pullu peestahjahs dumpineekem klahht un teem lihbs zekahs waldischanai pretti. To dselsu-zekku no Mexikas pilssehtas lihbs Werakruzi waldischanas karru-spehki apfarga un tadeht laupitaji no schahs puffes atkaphuschees. Tomehr warroht redseht un nomanniht, la dumpineeku spehks un warra drihs beigschotees.

Jaunakahs sinnas.

No Pehterburgas, 6. April. Waldischanas awise sinno, la augstais Kungs un Keisers schodeen ap pullsten 6 waktarâ ar damppluggi no Liwabijas us Ddessa aifreisohs. Augstas Keisereenes weffeliba spirgta.

No Bertines, 6. (18) April. No Wihnes sinno, la leels pulks Jesuitu, kas no Wahz walstes israiditi, tur eereisofuschî; te gaida, lai winni atkal reiso prohjam.

No Gent pilsk., Schweizijâ, sinno, la no Amerika-neeschu puffes tee pee Alabama-strihdes wajadfigi raksti tiltuschî nodohiti schlihreju-teefas fiktehrum un la patte schlihreju teefa 3schâ (151â) Juni fa-eeschoht kohpâ.

Kahds wahrds par Nihgas Saslauka flimneeku nammu, to sawz: „Natur-Seilanstalt.“

Buhs gan jau kahdi desmit gaddi, la weens kungs ar mahgu faslimma. Pats dakters buhdams gan sinnaht, kahdas sahles labbak derr un eenehma tahs il deenas. Bet flimmiba bij dsitti eefaknojusees, newarreja un newarreja tilt weffels. Weidsoht jau sahka us nahwi dohmaht. Tomehr wehl gribbeja prohweht un gahja schoreis us Wahz-semmi tahdâ flimneeku nammâ, kur wiswairak zaur daschadu bahdeschanu, ihpafschem ehdeeneem un sawwadu lohzeeku islohzichanu un spaidichanu jeb abrscheschanas gimnastiku, flimmibas dsede. Un paldees Deewam, palikka weffels un irr scho baltu deenu weffels. Pehz tam sawirga dakter kungam wezzaka meitina. Atkal dewa wissadas sahles — ne weenas nelihbseja. Behrns gulleja us nahwes gultas un luhbsahs palihgu, bet kur to nems? Sawas behdas sahka dakter kungs behrnu ar uhdenti abrsieht zaur eepaklaschanu flapjôs dekkôs u. t. pr. — Meitina atspirgahs un irr scho paschu brihd' wehl mudra.

Noprasdams, la tahda abrscheschana lohti derriga, daktera kungs arri preeksch Baltijas eedshwotajeem sawgahdaja tahdu flimneeku nammu papreekschu Rohmas-

kalnâ, Widsemme, un kad tur nobegga, tad ohtru reis zaur leelu publinu un isdohfchanahm Sakslauka pee Rihgas eerikteja, kur muhsejee par to naudu, kas us Wahzsemmi reisojohst zekâ ween isdohdama, tâpat un tif pat labbi kâ ahrsemme, ahrstetees warr. — Schim nammam schai paschâ mehnesi sahkses peektais gads, un — paldees Deewam — jau dauds labbu augtu neffis: zits jau 12 gaddus ar wahtainahm kahjahm kâ Lahzarus us gultas gullejis, tē palikka wessels, atkal zits palihgu melledams pa Wahsemmi reisojis, kur tam fazzija: wahtis ne-isdseedejamas, kahja jagreesch nobst, tē Sakslaukâ dabjuja wesselibu, kâ kâtris to warr redseht. Weens fohlotajs astonus gaddus ar mahgu bij flims, pa fchetrahm neddetahm tē palikka wessels. Nu pat wehl bij no Widsemmes kahds flawens dakters ar mahgu flims, Sakslaukâ palikka wessels. Un tã wehl dauds warretu par teem labbeem augteem runnaht.

Sinnams, katras wainas schinni nammâ newarr isahrsteht; pee wahrda nosauzam schahdas flimmibas: mahgas jeb kunga flimmibas, mohdes-flimmibas, kaulu sahpes (gutte), ahdas isfittums (ehdes u. t. pr.), wahtis, augonus un trummus, daschadas seewischku un behrnu flimmibas tahs teel tē ahrstetas. — Tur pretti, kur bes kahdas redsamas wainas lozekli paleel nekustinajami (Lähmung, lehmung), alliba, kurliba, wehssis (ne-isdseedejams trums) un plauschu delama-sehrga tē neteel dseedinatas. Bet kad kahds ihsti nenoprastu, wai wiinam dseedejama jeb nedseedejama waina, tad warr Sakslauka flimneeku namma dakter kungam Boffe pilnigi ustizetees, ka winsch til tahdus usnems, no kam warr zerreht, ka schinni nammâ atwessetosees.

Zaur ko tad nu dakters Boffe kungs ahrste? Zaur daschadahm filtahm un aufstahm bahdehm, kâ arri garrainu-bahdehm, gymnastiku un zaur tahdu mittinashanu (ehdeneem un dsehreeneem), kâ to flimmibâ zilwela dabba pagehr. Beidsoht dohd arri, kur waijadfigs, sahles.

Kai nu Deews schim nammam wehl us preekschu palihds un lai daudst tur wehl wesselibu atrastu!

Ar dakter kungu Boffe warr dabbut runnaht Sakslaukâ pee Rihgas if deenas no pulksten 10 rih-tōs. Kad flimneeku nammâ grihb dshwoht, tad maksa par mahju, ahrsteschanu un usturru 10 rubl. par neddetu, pirmo neddetu 3 rubl. wairak. J. N.

Sirgs un iahntneeks.

Kâ sirgs ja-audsina un jakohp, to Angti wisslabbat proht. Ne kur pasaulē naw til dauds til smultu un til spehzigu sirgu, kâ Angtu semmē. Ne ween tur muishneeki ar saweem sirgeem leppojahs un par teem preczajahs, tã, kâ daschureis par weenu paschu 6 lihds 10,000 rublu maksa, bet arri kutscheeri un arraji, kas prett zilweeem daschahrt bahrgi, ar saweem gudreem sirgeem leelâ draudsbâ dshwo; wiinni sawus lohpinus tohti ruhpiigi kohpi; tad schee sin-

nams, isfkattahs spihdoschi un lihdseni, irr passaufigi un stipri, no kam pa teefi warr dseedaht:

„Es nopirku tahdu sirgi
Kâ uhdena bursguliti.“

Zil weegli un ahtri Londonē diwtahschigi omnibuffi, kur 42 zilweli eekschâ — us preekschu eet! Kahds draugs, kas Londonē fchetrus gaddus pasdshwojis un atkal schurp nahzis, fallâ, ka muhsu ohrmanni ar saweem grausteem jeb sirgeem prett Londones brauzejeem wellotees kâ muschas pa fshrupu un kauns effoht flattotees. (Sinnams, arri pee mums jau fuhrmanneem daschu appatu sirgu eeraudshs, bet tas wehl gluschi retti, zitti — wisswairak kaselini, brauz ar til wahjeem sirgeem, dohmaht, ka kauli zits no zitta atkrittis.) Londonē wissu-masakajam un nabbalajam fuhrmannim refnis sirgs; winsch eet lustigi bes pahtagas no weena lihds ohtram gallam pilssehtai. Schē wairak preeksch sirgeem teel darrihts un schee tad arri preeksch zilwela wairak barra.

Ne weens lohps par labbu un prahtigu lohpschanu naw til pateizigs kâ sirgs. Winsch arri zilwekam wissōs laikōs un wissâ plattâ pasaulē irr tas tuwatais no lohpu-kahrtas. Wisseem zitteem lohpeem, tã kâ stabdeem, jafargahs no aufstuma un karstuma, no faufuma un flapjuma un no flikka gaisa, — bet sirgs isturra wissur tã kâ zilwels; preeksch grehkluspluddeem jau sirgi leelâ wairumâ bijusch, jo wiinaw kaulus wehl schodeen Siberijâ atrohd kohpâ ar mammutu kauleem; us Semalaja kalneem un Irlandes dshkās allās nseetam sirgu kaulus pee mastodona kauleem*).

Utrohdam katras tautas pasauls stabstōs arri par sirgu rakstus, kâ winsch palihdschis uswarreht un atreebtees, kâ palihdschis sehjumu apgahdaht un plaujamu fanemt.

Sirgs bij Ninives un Ahthenes uswarretajeem tas gohds, spehls un lepnums. Kur daschadas tautas waldneekem un karrâ-kungeem peeminnas-stabbus jeb sishmes zehluschas, tur schee wihri sirgeem mugurâ sehhd. Kad kehniini un leeklungi weens ohtram ko labbu grihb schkinkoht, tad schkinko sirgus.

Un zil rupji daschahrt leelmanni, sekti, kas swehtdeenās grihb israhditees, ar sirgu apeetahs! „Ne pee kam newarr ihstu leelmanni un gohda-wihru til labbi pasiht kâ pee tam, us kahdu wihsi wiinni peeschus bruhke,“ tã Sir Franzis Hihd fallâ; winsch par sirgeem daschu labbu grahmatu rakstijis. Pee fillehm peeseeti, faufas ausas, puppas, seenu u. t. pr. ehdam, fakrahj sirgi leela pulka spehka un dshwibas-lustes un til lihds stakka durwis atwerrahs un pawadda wakkâ, tad tuhlin rahda, ko wiinni warr. Spehkâ un gohdakahrigi buhdami, wiinni katru darbu lihds peekuschana, daschureis lihds pat nahwei, wisslabbat bes peescheem un pahtagas strahda, ne kâ tad, kad tohs

*) Mastodons un mammut dshwojuschi preeksch teem leekem pluddeem; pirmois 18 pehdus garfch 11 pehdas augstē, ohtris — mammutis 10½ pehdus augstē; wiinna kauli ween sweer 800 mahrginu, zilwekam kauli ween sweer 12 mahrginas.

fitt un kauj. Ar peescheem un pahtagu firgs ja-walda, kad nemeerigs, bet ne wis jadsenn. Tit lo firgs meerigs, tad pahtagai darbs pagallam. Strahpe, atreeschana, fauns prahts, rupja un nifna apeeschanahs pehz tam, kad nostahjees, famaita firgu drihsak un wehl wairak, ne fà zilweku. — Nikki, leegschanahs zaur uhdeni- jeb pahr grahwi lehlt u. t. pr. ar prahtigu warru jalausch; dauds reisehm, fur lohpius fitt un kauj un — dumjaka leeta par wiffam — pehz tam strahpe, tur ar drohschibu un pazee-tibu ar ween tablak tiks. Kad firgs errigs un dufmigs, tad winsch tai azzumirlli irr fà ahrprahtigs; tè druszin jagaida, ar prahtu, gudribu un lehnibu lohpan pretti jastahw. Ja nu kahds firgu ahrprahtà effoschu wehl durr un fitt, tad tas til dauds, itt fà ahrprahtigs gribbetu ahrprahtigu mahziht. Tahds jahrtneeks irr firga mohzitajs, bet ne mahzitajs. Tahdà ahrprahtà firgs ne kahdas mahzibas newarr peenemt. Katram sirdseneelam waijaga mahzitees fawu lohpu pasiht, jo wiffi naw weenadi. Kahda firgam dabba, tà ar winnu ja-apeetahs. Ne kad nebuhs warras darbus isdarriht un bahrdfigam rahditees bes wainas, un ja waijadfigs, tad us ilgu laiku nè; pehz tam buhs rahdiht, fa lohpinu schehlo — meers ja-derr, ja gribbam labbus firgus paturreht.

(Us preefschu beigums.)

Muhku buhschana 18. gaddusinteni.

Ro muhki klosteròs barra un kahdi winneem tur lilkumi, to kahds Dr. J. B. Schad mums stahsta; winsch pats dividemit gaddus, no 1779 libh 1798, par muhku Benedikteeschu klosteri Banze nodshwojis un pehz, kad newarrejis wairs isturreht, tad Venas pilssehtà par profefforu palizzis. Zilwekam sinnams peezi prahti: redschana, dsirdschana, ohschana, smekleschana un taustischana. Schohs prahtus nokaut, tas bij tas wiffu-leelalais mehrkis, pehz fa muhki dsinnahs. „Kad mans wirsneeks,“ Schadis stahsta, „pamannija, fa es pee galda, pee dseedaschanas kohra, fawà istabà jeb arri laukà pastaigadamees azzis us augfchu pazehlu un kahdu leetu apstattiju, tad man lilla schirmi us azzim un kad zitti ehdoht pee galda sehdeja, tad man bij semme jasehd un fawa behdumaise ja-ehd, lai zitti muhki zaur scho preefschihmi redsetu, kas tas par leelu grehku, kad azzis pazett un kahdu leetu apstatta, draudeschana, lai winni tà nedarritu. Jo muhku buhschana to prassa, fa zilwekam buhs meefigi aklam buht, tas effoht leela petna debbesis. Manni wirsneeki stahdija sw. Bernardu preefschà; no schawihra stahsta, fa winsch dauds gaddus ar faweem beedreem gar esera mallu zereht gahjis, bet deht gauschi semmu nolastahm azzim ne mas nesinnajis, fa esers turwumà. Schahda azzu nokauschana teel no muhkeem leelà gohdà turreta. (Woi nebuhtu labbak, kad azzis pawiffam isdurtu, tad jauj no jaukas Deewa pasales ne fa neredsetu.) „Tas klosters, fur es biju,“ Schadis ralfsta, „bij jaukà widdà buhwehts,

un wiswairak tai puffè, fur muhku dsihwojamahs istabas, bij lohthi smukka isstatta. Bet jauneem muhkeem, kas dabbas jaukumu firbi jutta, bij zeeschi aisleegts, pee lohga eet un smukku isstattu apluhloht. Tahdus darbus tee garrigee wibri turreja par leelafogrehku. Mans meisters, kas pamihfchu klostera wirsneeks un pamihfchu jauno muhku pahrlubhs bij, leelijahs, fa ne lo nejuhtoht un teiza, fa jauka isstatta (kalni ar kohkeem apauguschi u. t. pr.) winnam ne buht nepatihloht, ta til preefsch pasauligeem zilwekeem effoht raddita. Winsch mahzija, fa prahtu waijagoht us wiffadu wihfi isdeldeht; preefsch tam effoht aismeehtas azzis tas wiffu-labbakais eerohjis. Us tahdu wihfi waijagoht wiffu prahtu nonahweht. Tadeht muhki ehda nesmekkigus ehdeenus, lilla wehrmeles flahst, lai buhtu wehl nesmekkigaki. (Dauds zilweki, kas muhki naw, fawà ahrprahtibà nemm strikki un pakarrahs, jeb noschaujahs, woi uhdeni galwu bahsch, tad us reises — wiffi prahti pagallam. Ja klostera preefschneeki buhtu gudri wibri, tad tahdu lilkumu waijadseja eezelt, nebuhtu til dauds publina.) Kà nu katru reis muhki strahpi dabbuja, kad azzis us augfchu pazehla, tà arri tilla sohdiht, kad swehtà kluffu-zeeschana laika kahdu wahrdu runnaja. Schinni laika bij aisleegts runnaht, un kad tomehr waijadseja kahda wahrda fazziht, tad tas zaur rahdschana jeb isweehoschu gihmi bij isdarrams. Mans meisters lilla man tohs muhkus no Katrapp klostera par preefschihmi; tee pee rohku-darbeem ne mas nerunnajuschu un weenreis klosteri leelu ugguns-grehku nodshesfuschu, pee kam ne wahrda nesazziuschu. Kad nu es kluffuzeeschana laika runnadams apgrehfojohs, tad, kad zitti pee galda ehda, man waijadseja zekòs krist, semmi butfchoht un us zell-kauleem stahwedamam pirkstu us muttes turreht, lai beedri (muhki) dabbu sinnaht, kahdu grehku es nodarriis. Tad man atkal pufdeena semme sehdoht bij ja-ehd. Kluffu-zeeschana bauschlamans meisters ne buht nekahwa pahrlahpt. Weenreis man waijadseja wihjoles ehdamah-istabà libdifi nemt un atkal us semmes sehdeht, tapehz, fa swehtà mehmayà laika winnas stimmeju, lai gan man pehz kluffa laika tuhlin waijadseja kohri spehleht un tadeht wihjoles bij jastimme. Tè nu nebij manna waina, jo wihjoles runnaja, bet tomehr man strahpe zeeschama.“

Tas til majums ween no teem klostera lilkumeem, fo tè — johku deht — faweem lassitajeem pasneedjam; kahdas buhs wehl zittas ahrprahtibas no klosterreem bijuschas. Ka schinnis laikòs arri tahdi lilkumi buhs, to ne weens prahtigs zilweks netizzehs.

J. N.

Kur irr eefschsemme?

Kahdà swehtdeenas rihtà W. mahju fainneeks pehz noturreta brohlasta pee galda apsehдахs un lassa awischi lappà politikas sinnas, us fo gandriht wiffa winna faine, kurras starpà arri weens isdeenejis saldatinsch atraddahs, itt usmannigi klausahs. Schis

M a s k e r a d e.

(Balle.)

(Statt. Nr. 13. Veigums.)

„Mans sehns fakka, ka es winnam smeedamees peedohschobt. Redsehs gan, us kahdu wihsu tas isdohsees! . . . Tiklai no Jums, manneem pasihstameem, nebuhs ne weenam palihgâ eet, zittad nemfchu faru wahrdu atraktat . . . Schoppen allus!“ Zep-puri us pakauscha, kahjas frusteem, kâ jau pa preefschu, wezzais faru glahsi allus us sinnameem malfeem isdsehra un fakka pa istabu zeereht, schur tur kahdu wahrdu ismedams. Bullstens wehl nebij astoni, un wezzais paschu lail' ohtru glahsi istuf-schoja, kad us weenreis durwis atwebrahs un wezzais Ohlenbuchs weeseem par lcelu brihnumu ohtru reis' istabâ eenahja, pamaseem sohsteem lihdsi schenka galdam rogahja, kahjas frusteem lizzis un rohka issteepdams ar gluschi tahdu paschu balfi, kâ Ohlenbuckam, prassija: „Schoppen allus!“ Wihnuscheeks lehnam paklausija, brihnedamees, ka zilweki warroht weens ohtram til lihdsigi buht. Walloda apluffa, wiffi skattijahs us sweschneeku, jeb metta azzis us Ohlenbucku, kas istabas widdû stahwoht palikka un pats fewi apschamdija, gribbedams sinnaht, wai effoht istabas widdû, wai pee schenka galda, jo sweschneeks, kâ jau minnehts, gluschi tâpat kâ Ohlenbuchs isflattijahs. Pa tam sweschneeks faru glahsi allus gluschi us tahdu paschu mohdi isdsehra, kâ tas skursten-flauzitajmeisters, un fakka pa istabu staigahst tâpat, kâ to katris pee wezza Ohlenbucka redsejis. Tik tas bij pee sweschneeka farwadi, ka winsch ne maj ar zitteem nerunnaja, dohmaht ka weens pats effoht istabâ.

„Wai tas warr pasaulê notift!“ beidsoht wezzais Ohlenbuchs — tas, kas pirmais eenahja — brihnedamees eesauzahs. „Nebuhtu dohmajis, ka wehl weens zilweks dshwo, kas us matta manna feija un mannas drehtes, ar wahrdu fakfoht, man gluschi lihdsigs! . . . Kas Lew wahrda, sweschneek, mehsh warr buht effam brakti?“

Sweschneeks ne-atbildeja bet gahja lehneem sohsteem us preefschu, it kâ winsch ne weena zilweka ne redsetu, ne dsirdetu. Ohlenbuchs zeppuri wehl wairaf us pakausi stuhma, dehstijahs atkal tai kaktâ pee schenka-galda un bahrgi ussauza:

„Weenu schoppeni preefsch mannis!“ Allus tikka pasneegts, winsch to diwos mallos isdsehra un gahja duhschigi farwam lihdsigajam pretti. Bet schweschneeks winnam zekku greesa un schenka kaktâ nostahjees til pat bahrgi prassija:

„Weenu schoppeni preefsch mannis!“

Ohlenbuchs gaidija, kamehr sweschneeks faru glahsi us diweem malfeem isdsehra, tad rohkas isplehtis winnam pretti gahja, lai newarretu garram kluht, tad, gan pawehledams, tomehr laipnigi fazzija:

„Zilweks, fakki, kâ Lew sau, ja negribbi, ka us fkausta kluhpu!“

Sweschneeks iswilla nehdaugu un gihmi noslauzjis prett meisteri pasemmigi paklannidamees luhdsahs un fazzija:

„Kad buhtu faru kungu, mannu tehru, apfainajis, tad luhdsahs simtu kahrt peedohschanas! Schoppen allus!“

Sweschneeks bij Raimunds pats, kas gan smaididams, tomehr drufzin bailigs, tehwa preefschâ stahweja . . . Weesi pilnâ kaktâ fakka smeetees. Ohlenbuchs gan kahdu azzumirfli farweebahs, bet tad lihdsi ar zitteem smejahs.

„Tu wella-zeppets,“ Ohlenbuchs teiza, „un ne maj ne-essi bailigs! Tas man patiht, tadeht Lew wiffus flittus stikkus peedohdu, bet us preefschu nedarri wairs tâ!“

„Nedarrischi ne kad, ja mans kungs un tehws mannu luhgschanu paklausihsh.“

„Sall, kas ta par luhgschanu; ja naw dumjiba, tad paklausichu.“

„Apsohlohs, ne kad wairs us maskeradi ne-eet,“ kad pakausi to, ar to ne fenn gribbeju satiktees un wezzafeem nepaklausigs palikku, par mannu brukti faukt.“

Ohlenbuchs atkal farwâ kaktâ pee schenka galda nostahjees sauza:

„Diwus schoppenus! Un kas us mannas wedeklas weffelibas dsert gribb, warr schodeen us manna rehkina glahsi list eeset!“

Behz scheem wahrdeem weesi tikka mudri. Abbi Ohlenbucki palikka lihdsi pufsh naktei weesu pulkâ un beidsoht bischi krustifki sohklus sperdami us mahjahm gahja . . .

Reddetu wehlat alwneeka mahja bij derribas — Raimundam ar Annu; wezzais kashu-deena jaunajam Ohlenbuckam ammatu atdewa. Kwintjahnis Raimundam par ammata-beedri palikka un stahstija daubskahrt wehl par to uhdens-spanni, kas winnam ahdu atdsiffinajis, bet weffelibai ne maj nebij skahdejis.

S. N.

Kâ mescha-fargom gahjis.

Wahzjemmê, fur meschi un mescha-swehri teef zeefchal fargati, noteef deht aisleegtas meddischanas dauds reis affins isleefchana; pee mums wehl tik skarbi ne-eet, bet daschu reis tomehr deesgan raibi, kâ schis notikkums to israhda.

Mikkels bij winnam, mescha-farga palihgam, wahrda. Mikkels gan nebij no Amerikas mescha-zilwekeem, bet gan drihji tahds isflattijahs. Plezzigs, sems laulohts wihrs ar plattahm kruhtim, resnahm kahjahm un rohkam israhbijahs deesgan stipris, kas tiklab zilwekam kâ arri wehtra warreja pretti turretees, bes ka tam buhtu bijis jabihstahs. Waigs

winnam farlanâ faulâ nodedsis; matti jau eefirmi; bet azzis laipnigas, lai gan nemeerigas, it lâ buhtu kaut lo mellejuschas. Warreja kahdu peezeesmit gaddu wezs buht.

Winsch tuhlin mums wallodâ maifjahs fazzidams:

„Statt, mescha-sagti mums attal leelu fahdi padarrijuschi; redseet, to smulko maso namminu nodedsinajuschi. Ar teem nu attal tihra nelaiame.“

„Mescha-lohpi un meddineeki, lai gan teem aisleegts, tomehr lohpa paliks,“ meschalungs teiza. Preeksch kahdahm diwahm neddelahm us Leifchu rohbescheem mans draugs ar sawu palihgu no mescha-sagteem tifka fashauti; deesinn, wai zelsees. Abbi apprezjeti. Mannam Wikkellam arri wehl lohde padduffe neffajama.“

„Tad jau Suhâ tē ihsti karru weddeet,“ sawam draugam, tam meschalungam teizu, „wai newarr wairak fargu peenemt un tahdas buhschanas isphostihst?“

„Newarr wis,“ mans draugs atbildeja. „Kad tee sagti no muhsu puffes buhtu, tad weegli tohs aisdihstu, bet tee irr tehwinu no zitturreenes, kas sapulzejuschees, kahdas diwas neddelas no weetas meddi, tad attal pasubd, ka ne smaktas.“

„Tē zits ne kas nepalihst, ka pirmajam plinte wakkâ jalaisch,“ Wikkels teiza, un schai azzumirkli winsch pateesi lâ affins kahrigs Indeets isftattijahs.

„Wai tad Suhâ no teefas zilweku bes ne kahdas runnas noschautu?“ es brihnedamees prassiju, „arri tad, kad saglis Suhâ neredsetu?“

„Wai es to darritu! Wikkels tâpat brihnedamees eefauzahs, „sinname, ka winnu noschawschu, kad ar schaujameem rihkeem muhsu rohbeschâs eenahst. Tē no prettiturrechanahs nohtes laikâ naw ne lo runnaht.“

„Wikkellam taisniba,“ mescha-lungs teiza, „wai Tu dohma, ka eewainohst zilweks warr katru reis arri mahjâs tift? Dohmaju, ka Wikkels warr drufzin no tam dseedahst.“

„Ta noputtinama dseesma man ilgi aufis schwingfeheja,“ Wikkels teiza.

„Bagga, wezzais,“ es teizu, „padseed to dseesminu.“ Un Wikkels nelikkahs wis dauds luhgtees, fahla tâ stahstihst:

„Kad schis stikkis notikkahs, biju par mescha-fargu ne tablu no Leifchu un Bruhschu rohbescheem. Mums bij brihnum pulla breefchu, stirnu, facku un wiffadu mescha-putnu. Muhsu rohbeschâs tezeje masa uppote, kur parleeku smekligas lihdelas auga; esers arri tur bij, lo es pa dakkai us ihres dabbuju un labbu graffi pelniju. Tadeht man gauschi nepatikka, kad pamanniju, ka uhdri eserâ apmettuschees. Suhâ gan paschi sinnaseet, zil leelu fahdi pee siwim schee laupitaji warr padarriht. Tadeht likku dselschu spohstus un gahju katru rihst apraudsiht, wai naw kahds sawaldsinajees.“

„Weenu rihst pamanniju, ka kahds no teem spohsteem bij pasubdis. Ta weeta, kur spohstu eeliffu,

bij wissapfahrt isratschnata, wezzas kehdes, sinname, bij gluschi saruhsejuschas, rahdijahs pahrrautas un tas gals, kas tur wehl semmē palizzis, apfahrlu krumu aptihst. Us wiffadu wihstihst uhdrihst bij flitti flafvâs eegahjis, kehdes pahrrahwis, un tad, gribbedams no sawa cenaidneeka — no flafdeem — atfwabbinatees, uhdrihst gahjis. Bet kad nu flafdi no dselses, tad tee swehru wilka dibbenâ un tam bij janofliht. Tâ wiffu apluhkodams es pahrdohmaju. Tapehzi nolikku jatts-taschu un plinti un fahlu ar garru lohku pa uhdrihst melleht. Ne ka nedabbuju. Gahju labbu gabbalu us preekschu, dohmamans, ka uhdrihst buhs us faufas semmes prohjam wilzees. Peepefchi isdsirdu schahlschanu un fwilpofchanu; tâ uhdrihst darra, kad aiskaitinahst jeb eewainohst. Gahju us to puffi un kahdâ wezzuppē leelu uhdri eeraudsiju, kahdu sawâ muhschâ wehl nebiju redsejis! winsch lâ traks lehfa ja un spahrdijahs. Sahlu ar kuhsi — rungu — par galwu doht un mans uhdrihst bij drihs pagallam. Dselschu flafdi bij uhdram, kad schis warr buht nelaimi ohsdams gribbeja prohjam lehft, asti faherufchi. Uste jau gandrihs bij notneebta, un kad es pufis peerentel stundas buhtu wehlat nahjis, tad uhdrihst buhtu wakkâ un man aste ween rohkâ paliktu. Kâ jau fazzihst, schis uhdra tehwinch bij tas leelakais, lo sawâ muhschâ redsejis; no astes galla lihst purnam 5 pehdu garsch un us rohlahm swerrot likkâs 20 mahzinau smags buht.

„Scho maktigu tehwinu us plezzeem nemdams gribbeju jatts-taschu un plinti usmekleht, bet at tawu brihnumu, tascha un plinte tâ lâ semmē eegrimumuschi! Schee rihst bij man nosagti, to warreja no raffainas sahles redseht, kur pehdas gahjuschas. Par to man affins gauscham eefarsahs, kad dohmaju, zil mannis nenerrohs, kad bes plintes mahjâs nahlschu. Us breefmahm nedohmadams dewohs pa sagtu pehdahm tablak. Neeki, meschâ pa lappahm pehdas nosudda. Tapehzi steidschâs us kahda kalnina, kas ar aufsteem lohkeem un krummeem apaudsis, lai warretu no turrenes saglus eeraudsiht. Tifko kuhwu augschâ un krummâs, kad us weenreis isdsirdu lo tichaufstoht, un manni us tahm pehdahm gar semmi parahwa. Kleegt ne lo nelihdseja. Man zittu eerohtschu nebij, lâ til dubres, jo dunzis arri bij taschâ un nosagts. Manni prettineeki bij feschu stipri tehwinu, kas man rohkas ar strikli us mugguras fashja un tad man pee lohka peeleschuschi ar grohscheem wissapfahrt apzetinaja. Tâ man waijadschâ stahweht.“

Kamehr es tâ pee lohka fildijohs, rassbaineeki kahdus fohkus atstattu pahrlikka, lo ar manni buhschoht darriht. Weens — warr buht bij winnu wirfneeks, eetschuhlsteja zitteem lo aufis, un par to fahla wiffi smeetees. Dabbuju drihs sinnaht, par lo winni tâ smeijahs. Tai mallâ, kur kalnis gluschi stahwu us semmi gahja, stahweja diwi jauni stipri behrst ne

tablu weens no ohtra. Schinnis kohlös kapa katra weens tehwinfeh libds pat galotnei un tur farrös eefehrufchees, laidahs wakkä un noleeza behrfinus libds semmei. Tad manni no kohka atraisija un rahwa to noleektu behrfu starpä, sehja pee katra kohka sarreem weenu kahju un weenu rohku. Kad nu gallotnäs ar isplehstahm kabjahm un rohkahm biju stipri peefeets, tad laida behrfus wakkä, breefmigi urrah fleegdami. Dohmaju, ka behrfi manni debbefis eefweedihs, til ahtri gahja us augfchu, un lohjektu raustifchana, kas tai azzumirkli notiffa, isfpeeda man neschehligu un fahpigu bhahweenu. Apdohmajeet nu, kã man tobrihd klahjahs. Tã nu karrajohs starp semmi un debbefi behrfu gallotnã kahdas 50 pehdas augstu, jo behrfi auga pee pafchas stahwas kalna mallas. Kleebsu no wiffa spehka, bet manni cenaidneeki til mehdidami atbildeja. Sahpes lohjektös bij ne-iszeefchamas.

„Wakkaram mettotees fazehlahs leela wehtra, kas manni fchurp un turp fwaidija, kohki lohziyahs, un es zerreju, ka katra minutã luhfihhs, jo no leelahm fahpehm mohzihts wehlejohs no wiffas firds mirt, buhtu preezajees, kad behrseem gallotnes luhstu. Jo tumfchaks paliffa, jo wairaf wehtra plohfijahs, leetus kã ar spanneem gahsa, pehrkons ruhza un sibbens ap galwu sfraidija. Weidsohf apgihbu.

„Kad atkal atmohdohs, tad jau faule bij leelã gabbalã, wiff bij falfch un jauks, til es liddinajohs kã nabbags grehzeneeks starp pasufchenu un dshiwibu. Jo augstaf faule kapa, jo grubtak nahzahs zeest. Karstös starrös dohmaju, ka jafadegg buhs, smadsenes wahrijahs, un affinis gribbeja wai galwu pufchu plehst. Ilgi newarreju wairs iszeest, un tannis azzumirklös fur pee pilna prahtha biju, kã warredams us muhschibu fataisijohs.

„Us weenreis isdfridu tuweenã kahdu fwilpojohf, til preezigi, kã tiffai deenas-faglis ween warr. Wiffus spehklus fanehmis ceraudsiju fcho zilwela behrnu sem kohleem, un tas bij nuhsu leelafais mallas-faglis, fo es jau kahdas desmit reises nostrahpejis. Winsch gan, kã listahs, ismelleja labbus kohkus preefch mallas, un tam gan ne fapni nenahza, kã es to redfu. Bittahm reisehm fcho tehwinu fateefohf winsch man kã flabbarga azzis, bet taggad bij kã engels, kas us glahbfchenu nahzis.

— — Prohweju fleegt, bet jaunãs bailes gahja zaur fauleem, jo biju pawiffam aismazzis. Kallis bij tã kã aischnaugts. Mans glahbejs jau fahka tablaf eet un ihfã laikã winsch warreja meshã pasust, tad man bij jamust. Wiffus spehklus fanemdams kleebsu atkal, tad isnahza balfs kã lahfscha ruhzeens. Wehl warreju redseht, ka mallas faglis us augfchu palehzahs un tad us mannis pafattijahs, tad atkal nogihbu. Mallas-faglis man pehzaf stabstija, ka gribbejis no bailehm prohjam behgt, redsedams, ka augfcham weens karrajahs, un tad buhtu nahwe manni fenn aishrahwufe. Bet

winsch eedrohschinajees un pee kahdeem mallas zirtejeem aishgahjis, teem to brihnumu pastahstidams; tee tad nahlfufchi un kã warredami mannim no kohka nonehmufchi un fahdschã aishneffufchi. Nu fahka affinis sfreet pa mutti un deggunu. Dakters, fo ahtri atfauza, teiza, tas effohf tihri brihnums, ka es til ilgi isturrejis un ja affinis nebuhtu sfrehjuschas, tad man wajjadsejis mirt. Bet krophlis zauru muhschu gan paliffchoht. Tã rahbijahs. Kreifa rohka plezza bij pawiffam no mihtnes israuta, un striffi ap rohkas tezzenu libds kaulam gallã eegraufufchees; tã warreet wehl rehtes redseht. Medohmajohf dakteram dseedeschana laimejahs, un lai gan fcho lungu gohdã turru, tomehr wianna wahrdi nepeepildijahs, jo pafchi redseht, ka glufchi weffels effu.“ To fazzidams Mikkels us augfchu palehzahs, gribbedams rahdiht, ka lohjekki glufchi weffeli. „Tã nu manna dseesma beigta,“ winsch tablaf runnaja, „eefchu ar dfinnejeem us leiju un Fuhs, lungi, warreet tã gaidiht, warr buht fchoufim kahdu labbu stirnu.“ Mikkels aishgahja.

„Wai tas stikkis arri pateefiba?“ tã fawam draugam praffiju, „un wai teefas newarreja tohs kaunadarritajus rohka dabbuht?“

„Stikkis pateefi tã notizzis. Bet Mikkels naw tas wihrs, kas teefahm kahdu neeku deht reises darritu. Winsch irr jeb bij, kã kaudis falka, fuhdsetajs, teefas-lungs un fpreeduma isdarritajus pats. No teem, kas winnam kahdu breefmigu gallu nowehljufchi, ne weens wairs nesmeesees, wiffi pagallam.“

„Tu taf neteiffi, ka Mikkels tohs nofchahwis?“

„To es arri nefalku,“ mans draugs atbildeja un mohdigi plezzus raustija. „Bet, deefgan, ne weens naw wairs dshiwus. Paleez fchẽ, tiffi pee labba fchahweena.“

Un rittigi, nahza leels raggains stirnu-ahfis un krittã mannos naggös. — Tã muhsu jalts beidsahs. Bet lai Deews pafarga katra mesha-fargu no tahdas karmes. J. N.

Diwi aufstumi.

Uf leela klajuma lustejahs diwi aufstumi, abbi meefigi brahti. Rohku rohka wiini lehlaja un danzoja. Runnaja weens uf ohtra: „klaus braht, Bruhddeggun, kã buhtu, kad mehs palustetohs kaudis pafaldeht. Dhtris atbildeja: „Brahl Silldeggun, ja gribbam kaudis pafaldeht, tad mums pa klajumu ne fo danzohf, jo klajums wiff pahf apfahfts ar dshiku fneegu, wiffi zekki aishniggufchi, neweens nekur nestãiga nedf brauz; sfreesim labbat uf meshu, kaut gan tur mafaf ruhmes, bet buhs labbaka palustefchanahs. Naw, naw, bet taf kahdu fatiffim zekã.

Kã fazzihfs tã darrihts. Weenã sfreeschanã ween aishfrehja uf meshu; sfreen un lehka no weenas kahjas uf ohtras, ar rohlahm plaulfchinadami. Wezs meshs krafch, jaunãs eglitãs knaufsch, un uf fneega

fafalst beesa garrofa. Aulstumi klaufahs, woi ko ne-
dfird; — klau, no weenas puffes brauz semneezinsch
un no ohtras dširdama pulstena-flanna. Ar pulst-
stani brauz lungs, un semneezinsch ar raggawahm
meschâ malkas zirft. Aulstumi runna weens uf ohtru,
kursch kahdam pakkatâ skrees, un kas kahbu faldehs.
Aulstums Silldegguns kâ jaunafais runna: „Man
kâ jaunafajam labbal peeklahthohs skreet semneezinam
pakkatâ, ar to es drihsal tittu gattaws, jo kaschozihth
winnam irr flitts, falahpihts, zeppure zaurumaina,
kahjâs flittas pastallinas un wairaf ne kâ. Winsch
gan laikam brauks malku zirft. — Tu brahl, kâ jaw
wezzaks un stiprats skreij lungam pakkat; jo win-
nam irr leels kaschoks muggurâ, lapfas ahbas zep-
pure, un will'ahdas jahbati! kâ man ar winnu
buhš spehktees! To es nespehju. — Aulstums
Bruhndegguns tiffai pasmehjahs un atbildeja: „Tu
wehl effi par daudš jauns preefsch tam, bet lai nu
paleef tâ, skreij tad tu semneezinam, un es skreeschu
lungam pakkat; un kab atkal fatifimees, tad stah-
stifimees, kâ katram klahjees. Ar labb'deenu brahl!
— Ar labb'deenu!“ — Swilpodami un klatscho-
dami aisskrehja. —

Wehl nebij faule nogahjuse, kab abbi atkal uf kla-
juma fatikkahs un praffija weens ohtram: „Nu, kâ?
Dohmaju, tu gan laikam nomohzijeess ar sawu
kungu, fur dohmji winnam zauri titt?“ Wezza-
kais pasmehjahs un atbildeja: „Al'brahlit, Silldeg-
guniht, tu effi wehl jauns un nesaprohti, es sawu
kungu tâ apzeimoju, ka winsch gan kahdas stundas
fildisees krahfnes preefschâ, kamehr fahildisees.“ —

„Bet fur tad tas kaschoks, zeppure, un will'ahdas
jahbati? praffija Bruhndegguns, jaunafais aulstums.“

„Ne ko nepalihdseja,“ atbildeja wezzakais, Silldeg-
guns, „es eelihdu tam kaschokâ, zeppure un jahba-
kôs un kâ wehl faldeju! — Gan winsch fehbedams
kustejahs un bersejahs, bet ne ko nelihdseja. Tad
dohmaja, pagg' es ne mas nekusteschohs, warr buht
tad tâ nefalschu. Bet tâ tas bij, tas tif man bija
ihsti pa prahtram; kab fanehmohs ihsti no teefas to
faldeht, tad tâ fahaldeju, ka tif ko dšihwu isneffa
pilsfehtâ is kammanahm! Bet ko tad tu darriji ar
sawu semneezinam?“

„Al'brahl Bruhndeggun! Tu ar manni istaisiji
flittu schpahsi, un es arri pee laika ne-atgahdajohs;
gan dohmaju ka fahaldeschu winnu, bet isnahze tâ,
ka winsch man wehl eelausa ribbas, un fadausija
fahnkaulus.“

„Kâ tad tâ?“

„Woi kâ: Brauz winsch kâ tu pats redseji, malku
zirft; es gan jaw zekâ winnu panahzu un fahku
faldeht, bet winsch par to mas ko istaisija, bet tur-
klahst wehl manni kreetni lammoja schâ un tâ, ka es
jaw gluschi fakaitohs, un fanehmohs winnu wehl
labbali knaibihth, bet nebij wifs ilgi manna luste-
schanahs. Tif ko nobrauz meschâ fur dohmaja malku

zirft, grabba tublin pee zirwa; nu es dohmaju, ka
nu warrefchu winnu grabht naggôs. Gelihdu win-
nam kaschozinâ, dawai winnu faldeht, bet winsch
zehrt ka flaidas ween danzo pa gaisu; — jaw fahka
no peeres fweedri pilleht. Nedsu ka flitti, newarru
wairs glahbtees winna kaschozinâ. Jaw fahl twaifs
no winna kuhpeht. Es no kaschozina laukâ, doh-
maju, ko nu darriht? ko nu eefahht? Bet semnee-
zinsch zehrt un zehrt, nefalst ne mas, bet fwihst. Skat-
tohs — nosweesch arri wehl kaschozinu no muggu-
ras! Nu pagaidi, dohmaju pee sewis, taggad es tewi
mahzischu. Kaschozihth wifspahr flapfch. Es eelihdu
kaschozinâ un fahaldeju to kâ raggu. Nu, welz tif
muggurâ! Semneeks beidsa malku zirft, un peenahza
pee kaschozina, un manna firds kruhtis no preeka kâ
ahmurs daušijahs. Semneezinsch apflattija kascho-
zinu un lammaja manni us to beidsamo. Es doh-
maju pee sewis: lamma ween zil gribbedams, manni
no kaschozina taf ne islammasi. Bet winsch nebij
wifs ar lammafchanu ween meerâ, bet aisgahja un is-
mekleja no fazirstas malkas to wifsgarrako un sar-
rainako malkas gabbalu, un tad fahka kaschozinu
kult un daušiht. Sitt par kaschozinu un lamma
manni. Gan gribbeju jaw sprukt laukâ, bet ar to
behdas! biju stipri peekheeres un peefallis pee willas
neteeku laukâ. Bet semneezinsch fitt un kult arweenu
wehl. Tif, tif ko wehl issprukku! Dohmaju, ka ne
mas wairs kaulus nefalassichu! Wehl taggad fahni
fapampuschu tšchihst.“

Tâ tâ! — —

J. Sch

Tschwischki.

Kahhs skoblas = usraugs fateekahs schaurâ eelâ
ar baggatu un resnu semneeku; abbi braufschu un
negreesch weens ohtram zekâ.

Skoblas = usraugs dusmigs semneekam usfauz:
„Nihkais draugs, Juhs leekatees wairaf barrojees,
ne kâ mahzijeess.“ —

„Nedsheet,“ semneeks falka, „barroht mehs barro-
jamees paschi, bet no Jums teekam mahziti!“

Nehkina usdohschana:

Kad tehws 20 gaddu wezs un dehls 1 gaddu, tad
tehws irr diwdesmit reis tif wezs kâ dehls.

Kad tehws 25 gaddus, dehls 5 g., tad tehws tif
peezreis wezzaks par dehlu.

Nu tehws 40, dehls 20 gad., taggad tehws tif-
lai diwreis wezzaks par dehlu.

Beidsiht tehws 80, dehls 60 gaddu, nu wezzais
 $\frac{1}{3}$ tif wezs kâ dehls.

Nu japrassa: Kad tas laikahs nahks, fur dehls ar
tehwu weenâ wezzumâ?

Atbildebams redaktehrs A. Leitan.

No Senjures atwehlehts.

Rihgâ, 6. April 1872.